ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 19ης Οκτωβρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-216/98,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την M. Κοντού-Durande και τον E. Traversa, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον Π. Μυλωνόπουλο, αναπληρωτή νομικό σύμβουλο στην ειδική νομική υπηρεσία — τμήμα ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου του Υπουργείου Εξωτερικών, και τη Ν. Δαφνίου, εισηγήτρια στην ίδια υπηρεσία, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ελλάδας, 117, Val Sainte-Croix,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ νομοθετικές διατάξεις οι οποίες προβλέπουν τον καθορισμό δι' υπουργικών αποφάσεων κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών, παρέλειψε να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9 της οδηγίας 95/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1995, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών (ΕΕ L 291, σ. 40),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. P. Puissochet, προεδρεύοντα του έκτου τμήματος, R. Schintgen και F. Macken (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 17ης Φεβρουαρίου 2000,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Απριλίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Ιουνίου 1998, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 226 ΕΚ), προσφυγή με σκοπό να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ νομοθετικές διατάξεις οι οποίες προβλέπουν τον καθορισμό δι' υπουργικών αποφάσεων κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών, παρέλειψε να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9 της οδηγίας 95/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1995, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών (ΕΕ L 291, σ. 40).

2 Η οδηγία 95/59 κωδικοποίησε την οδηγία 72/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972, όπως είχε τροποποιηθεί με την οδηγία 92/78/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992 (ΕΕ L 316, σ. 5, στο εξής: οδηγία 72/464).

3 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 72/464, ορίζει:

«Ως καπνοβιομήχανος θεωρείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι εγκατεστημένο στην Κοινότητα και μεταποιεί τον καπνό σε προϊόντα επεξεργασμένα για λιανική πώληση.

Οι καπνοβιομήχανοι ή, κατά περίπτωση, οι αντιπρόσωποι ή εντολοδόχοι τους στην Κοινότητα καθώς και οι εισαγωγείς από τρίτες χώρες καθορίζουν ελεύθερα τις ανώτερες τιμές λιανικής πώλησης κάθε προϊόντος σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο προορίζεται να διατεθεί στην κατανάλωση.

Η διάταξη του δευτέρου εδαφίου δεν εμποδίζει την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τον έλεγχο των τιμών ή την τήρηση των επιβαλλόμενων τιμών, εφόσον οι νομοθεσίες αυτές δεν αντιβαίνουν προς την κοινοτική νομοθεσία.»

4 Ο καθορισμός των τιμών λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών ρυθμίζεται στην Ελλάδα από τον νόμο 2127/1993, της 5ης Απριλίου 1993, περί εναρμονίσεως προς το κοινοτικό δίκαιο του φορολογικού καθεστώτος των πετρελαιοειδών, αλκοόλης και αλκοολούχων ποτών και βιομηχανοποιημένων καπνών, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 2 του νόμου 2187/1994, της 8ης Φεβρουαρίου 1994, ο οποίος στο άρθρο 45 προβλέπει:

«1. Οι τιμές λιανικής πωλήσεως των βιομηχανοποιημένων καπνών που καταναλώνονται στο εσωτερικό της χώρας καθορίζονται, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, ελεύθερα από τους καπνοβιομηχάνους ή από τους εντολοδόχους των καπνοβιομηχάνων των λοιπών κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, καθώς και από τους εισαγωγείς αυτών, οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να γράφουν σε δραχμές την τιμή λιανικής πωλήσεως στα πακέτα ή στη μικρότερη συσκευασία που διατίθενται στη λιανική πώληση ή στις ένσημες φορολογικές ταινίες που επικολλώνται σε αυτά.

2. (...)

3. Ο Υπουργός Οικονομικών καθορίζει με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατώτατες τιμές λιανικής πωλήσεως των προϊόντων της παραγράφου 1, οι οποίες θα είναι τουλάχιστον ίσες με τις τιμές που είχαν τα προϊόντα αυτά την 1.12.1993, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, προσαυξημένες κατά 20 %. Με όμοιες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορούν να ορισθούν άλλες κατώτατες τιμές. Σε περίπτωση κυκλοφορίας νέων τύπων, η κατώτατη λιανική τιμή τους θα είναι ίση με την ισχύουσα για τον ποιοτικά πλησιέστερο τύπο που θα προβλέπεται από την παραπάνω υπουργική απόφαση. Με την ίδια απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται κατώτατες τιμές λιανικής πωλήσεως για

τα πούρα ή σιγαρίλος, για τον λεπτοκομμένο καπνό ο οποίος προορίζεται για την κατασκευή χειροποίητων τσιγάρων και για τα άλλα καπνά για κάπνισμα.

(...)»

5 Εκτιμώντας ότι η διάταξη αυτή έρχεται σε αντίθεση με το κοινοτικό δίκαιο, και ειδικότερα με το άρθρο 5 της οδηγίας 72/464, η Επιτροπή απηύθυνε στις ελληνικές αρχές έγγραφο στις 21 Φεβρουαρίου 1994, με το οποίο επέστησε την προσοχή τους σ' αυτό το γεγονός.

6 Στις 31 Μαρτίου 1994, οι ελληνικές αρχές απάντησαν ότι ο νόμος 2127/1993 δεν θίγει το δικαίωμα των καπνοβιομηχάνων και των εισαγωγέων να καθορίζουν ελεύθερα την τιμή λιανικής πωλήσεως των προϊόντων τους, για τους εξής λόγους:

— ο καθορισμός των κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως — βάσει των τιμών που οι καπνοβιομήχανοι έχουν καθορίσει ελεύθερα — δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 5 της οδηγίας 72/464, το οποίο δεν επιβάλλει την ελευθερία καθορισμού των κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως, παρά μόνο προβλέπει την ελευθερία καθορισμού των ανωτάτων τιμών,

— η οδηγία 72/464 επιτρέπει την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τον έλεγχο του επιπέδου των τιμών ή την τήρηση των επιβαλλομένων τιμών,

— ο καθορισμός της κατώτατης τιμής δεν μπορεί να επικριθεί παρά μόνον από την άποψη ενδεχομένης παραβάσεως του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 28 ΕΚ) και όχι από την άποψη παραβάσεως της οδηγίας 72/464.

7 Στις 15 Ιουλίου 1994, η Επιτροπή απηύθυνε νέο έγγραφο στις ελληνικές αρχές με το οποίο διευκρίνισε ότι δεν είναι δυνατόν να συνυπάρχουν υπουργικός καθορισμός των κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως βιομηχανοποιημένων καπνών και ελεύθερος καθορισμός των εν λόγω τιμών από τους καπνοβιομηχάνους ή τους εισαγωγείς.

8 Η Επιτροπή τόνισε εξάλλου ότι το Δικαστήριο επανειλημμένα επιβεβαίωσε ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 72/464 θέτει την αρχή του ελεύθερου καθορισμού των τιμών των καπνών από τους καπνοβιομηχάνους ή τους εισαγωγείς, καθώς και ότι ένα εθνικό σύστημα ελέγχου των τιμών δεν μπορεί να αποτελεί εμπόδιο σ' αυτήν την αρχή.

9 Τέλος, η Επιτροπή επισήμανε ότι, ακόμη και αν η οδηγία 72/464 αποτελεί μέρος του παραγώγου δικαίου, παρέχει επαρκή νομική βάση για την εξακρίβωση του παρανόμου χαρακτήρα μιας εθνικής διατάξεως που προβλέπει υποχρεωτικό καθορισμό των τιμών λιανικής πωλήσεως των καπνών.

10 Με έγγραφο της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, οι ελληνικές αρχές παρέπεμψαν στην προηγούμενη επιχειρηματολογία τους.

11 Επειδή η Επιτροπή δεν ικανοποιήθηκε από την απάντηση των ελληνικών αρχών, αποφάσισε στις 22 Μαρτίου 1996 να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 169 της Συνθήκης, οπότε απηύθυνε έγγραφο οχλήσεως στην Ελληνική Κυβέρνηση και την κάλεσε να της υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

12 Με έγγραφο της 29ης Μαΐου 1996, η Ελληνική Κυβέρνηση απάντησε σε αυτό το έγγραφο οχλήσεως επαναλαμβάνοντας τα επιχειρήματα που είχε ήδη αναπτύξει.

13 Στις 17 Ιουνίου 1997, η Επιτροπή απηύθυνε αιτιολογημένη γνώμη στην Ελληνική Κυβέρνηση. Αφού παρέθεσε τους λόγους για τους οποίους απέρριπτε τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι η Ελληνική Δημοκρατία, διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 45 του νόμου 2127/1993, έχει παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5 της οδηγίας 72/464, το οποίο έχει καταστεί, εν τω μεταξύ, άρθρο 9 της οδηγίας 95/59, και κάλεσε την Ελληνική Δημοκρατία να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα ώστε να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

14 Με έγγραφο της 25ης Μαρτίου 1998, η Ελληνική Κυβέρνηση ενέμεινε στη θέση της και επισήμανε, εξάλλου, ότι ασκεί το δικαίωμα που της παρέχει το άρθρο 9, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 95/59 να ελέγχει το επίπεδο των τιμών, καθορίζοντας ένα κατώτατο επίπεδο τιμών με σκοπό τη διασφάλιση ενός κατώτατου ορίου δημοσιονομικών εσόδων από τη διάθεση των προϊόντων καπνού στην ελληνική αγορά. Η Ελληνική Κυβέρνηση επικαλέστηκε επίσης τη δυνατότητα παρεμβάσεως του κράτους προς τον σκοπό μειώσεως της καταναλώσεως των προϊόντων αυτών για λόγους δημόσιας υγείας και τόνισε ότι το άρθρο 45 του νόμου 2127/1993 εφαρμόζεται χωρίς καμία απολύτως διάκριση σε όλους τους εγχώριους και κοινοτικούς καπνοβιομηχάνους και εισαγωγείς τέτοιων προϊόντων.

15 Επειδή η Επιτροπή δεν ικανοποιήθηκε από την απάντηση αυτή, αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

16 Η Επιτροπή φρονεί ότι η ελληνική νομοθεσία εμποδίζει τους παραγωγούς και εισαγωγείς να καθορίζουν ελεύθερα την τιμή πωλήσεως των προϊόντων τους, αφού υπάρχει μία κατώτατη τιμή, καθοριζόμενη από τον Υπουργό Οικονομικών, την οποία πρέπει να τηρούν.

17 Αντιθέτως, η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι το άρθρο 9 της οδηγίας 95/59 απλώς προβλέπει ότι ο καπνοβιομήχανος πρέπει να είναι ελεύθερος να καθορίζει την ανώτατη και όχι την κατώτατη λιανική τιμή πωλήσεως. Συναφώς, η Ελληνική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με τη γνωμάτευσή της επί της προτάσεως της Επιτροπής (ΕΕ 1991, C 69, σ. 25), που τελικά

οδήγησε στην έκδοση της οδηγίας 92/78, είχε προτείνει να προβλεφθεί ότι ο καπνοβιομήχανος ή ο εισαγωγέας επεξεργασμένων καπνών πρέπει να καθορίζει την «τιμή λιανικής πωλήσεως» και, συνεπώς, να εκλείψει η αναφορά σε ανώτατες τιμές. Η πρόταση αυτή όμως δεν έγινε δεκτή, πράγμα το οποίο σημαίνει, σύμφωνα με την Ελληνική Κυβέρνηση, ότι η ελευθερία καθορισμού των τιμών αφορά μόνον τις ανώτατες τιμές.

18 Εκ προοιμίου, υπενθυμίζεται ότι, από την τρίτη και την έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 95/59, προκύπτει ότι η οδηγία εντάσσεται στο πλαίσιο μιας πολιτικής εναρμονίσεως της διαρθρώσεως των φόρων επί των επεξεργασμένων καπνών με σκοπό τη μη νόθευση του ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επεξεργασμένων καπνών που ανήκουν στην ίδια ομάδα και, κατ' αυτόν τον τρόπο, την πραγματοποίηση του ανοίγματος των εθνικών αγορών των κρατών μελών.

19 Προς τούτο, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 95/59 προβλέπει ότι τα τσιγάρα κοινοτικής κατασκευής και τα τσιγάρα που εισάγονται από τρίτες χώρες υποβάλλονται σε κάθε κράτος μέλος σε έναν αναλογικό φόρο καπνού υπολογιζόμενο επί της ανωτάτης τιμής λιανικής πωλήσεως, συμπεριλαμβανομένων των δασμών, καθώς επίσης και σε έναν πάγιο φόρο καπνού υπολογιζόμενο ανά μονάδα προϊόντος.

20 Το άρθρο 9, της ιδίας αυτής οδηγίας προβλέπει ότι οι καπνοβιομήχανοι ή, κατά περίπτωση, οι αντιπρόσωποι ή οι εντολοδόχοι τους στην Κοινότητα καθώς και οι εισαγωγείς από τρίτες χώρες καθορίζουν ελεύθερα τις ανώτατες τιμές λιανικής πωλήσεως για κάθε ένα από τα προϊόντα τους, τούτο δε προκειμένου να διασφαλίσουν πράγματι τη λειτουργία του μεταξύ τους ανταγωνισμού.

21 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο καθορισμός της κατώτατης τιμής λιανικής πωλήσεως εκ μέρους των δημοσίων αρχών έχει αναπόφευκτα ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ελευθερίας των παραγωγών και εισαγωγέων να καθορίζουν την ανώτατη τιμή λιανικής πωλήσεως εφόσον, εν πάση περιπτώσει, η τιμή αυτή δεν μπορεί να είναι χαμηλότερη της υποχρεωτικής κατώτατης τιμής.

22 Εξάλλου, το γεγονός ότι δεν ελήφθη υπόψη η πρόταση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής να μη χρησιμοποιείται πλέον η λέξη «ανώτατη» δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να χορηγήσει στα κράτη μέλη την ελευθερία επιβολής κατώτατης τιμής λιανικής πωλήσεως. Πράγματι, η τροποποίηση αυτή είναι άνευ αντικειμένου εφόσον, αφενός, η οδηγία 95/59 λαμβάνει υπόψη, για τον υπολογισμό των αναλογικών ειδικών φόρων, μόνον την ανώτατη τιμή λιανικής πωλήσεως και, αφετέρου, ο καθορισμός εκ μέρους των αρχών κράτους μέλους μιας τιμής λιανικής πωλήσεως, έστω και της κατώτατης, θίγει, ως εκ της φύσεώς της, την ελευθερία των επιχειρηματιών να καθορίζουν την ανώτατη τιμή λιανικής πωλήσεώς τους.

23 Στη συνέχεια, η Ελληνική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι, εν πάση περιπτώσει, η ελευθερία καθορισμού της ανώτατης τιμής λιανικής πωλήσεως μπορεί να περιορίζεται από την εθνική νομοθεσία περί ελέγχου του επιπέδου των τιμών ή τηρήσεως των επιβαλλομένων τιμών, καθόσον η νομοθεσία αυτή συνάδει προς την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.

24 Η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί ότι, θεσπίζοντας, αρχικά, τον απολύτως ελεύθερο καθορισμό των τιμών των επεξεργασμένων καπνών από τους καπνοβιομήχανους και τους εισαγωγείς και περιορίζοντας, στη συνέχεια, ομοιόμορφα και αναλογικά την ελευθερία αυτή μόνον όσον αφορά τις κατώτατες τιμές χωρίς καμία απολύτως διάκριση μεταξύ ελληνικών και κοινοτικών προϊόντων και, γενικώς, χωρίς να παραβιάζεται καμία άλλη διάταξη κοινοτικού δικαίου, με το άρθρο 45 του νόμου 2127/1993 δεν παραβιάστηκε η οδηγία 95/59.

25 Συναφώς, επισημαίνεται καταρχάς ότι από την απόφαση της 21ης Ιουνίου 1983, 90/82, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1983, σ. 2011, σκέψη 22), προκύπτει ότι η φράση «έλεγχος του επιπέδου των τιμών» δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιφυλάσσει στα κράτη μέλη διακριτική εξουσία καθορισμού άλλου πράγματος απ' ό,τι οι γενικού χαρακτήρα εθνικές νομοθεσίες, οι οποίες αποβλέπουν σε συγκράτηση της ανόδου των τιμών.

26 Περαιτέρω, από την απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 1977, 13/77, GB-Inno-MB (Συλλογή τόμος 1977, σ. 653, σκέψη 64), προκύπτει ότι, στο πλαίσιο του μηχανισμού επιβολής φόρων στα καπνά, η φράση «τήρηση των επιβαλλομένων τιμών» πρέπει να

νοείται ως ορίζουσα τιμή η οποία, από τη στιγμή καθορισμού της από τον καπνοβιομήχανο ή τον εισαγωγέα και εγκρίσεως από τη δημόσια αρχή, επιβάλλεται ως ανώτατη τιμή και τηρείται ως τέτοια σε όλα τα στάδια του κυκλώματος διανομής μέχρι την πώληση στον καταναλωτή. Η λειτουργία αυτού του μηχανισμού καθορισμού των τιμών έγκειται στο να μη θίγεται το σύνολο των δημοσιονομικών εσόδων διά της υπερβάσεως της επιβαλλομένης τιμής.

27 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίδικη νομοθεσία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά τον γενικό έλεγχο των τιμών ή την τήρηση των επιβαλλομένων τιμών εφόσον, αφενός, δεν έχει ως αντικείμενο να ανακόπτει την άνοδο των τιμών, πράγμα το οποίο δεν αμφισβητεί εξάλλου η Ελληνική Κυβέρνηση, και, αφετέρου, η επιβαλλόμενη από τον Υπουργό Οικονομικών τιμή δεν έχει προηγουμένως καθοριστεί από τον καπνοβιομήχανο ή τον εισαγωγέα και πρόκειται για κατώτατη τιμή.

28 Η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ακόμα ότι η αρχή του ελεύθερου καθορισμού των τιμών των επεξεργασμένων καπνών από τους καπνοβιομήχανους ή τους εισαγωγείς μπορεί να περιορίζεται από την προστασία της δημόσιας υγείας που αφορά το άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 30 ΕΚ).

29 Πράγματι, σύμφωνα με την Ελληνική Κυβέρνηση, ο καθορισμός κατώτατης τιμής είναι απαραίτητος για να αποθαρρύνεται η κατανάλωση καπνού, εφόσον οι καπνοβιομήχανοι και εισαγωγείς μπορούν να επιλέγουν, σε περίπτωση αυξήσεως των φόρων, να μη μετακυλίουν τον φόρο στους καταναλωτές, μειώνοντας το περιθώριο κέρδους τους.

30 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το άρθρο 36 της Συνθήκης επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν περιοριστικές του ενδοκοινοτικού εμπορίου εθνικές διατάξεις για να προστατεύουν την υγεία και τη ζωή των ανθρώπων. Πάντως, μέτρα λαμβανόμενα βάσει του άρθρου 36 της Συνθήκης δικαιολογούνται μόνον αν είναι αναγκαία για την επίτευξη του στόχου του άρθρου αυτού και αν ο εν λόγω στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί με μέτρα λιγότερο περιοριστικά του ενδοκοινοτικού εμπορίου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1984, 72/83, Campus Oil κ.λπ., Συλλογή

1984, σ. 2727, σκέψη 37· της 23ης Φεβρουαρίου 1988, 216/84, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1988, σ. 793, σκέψη 7, και της 13ης Δεκεμβρίου 1990, C-347/88, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1990, σ. I-4747, σκέψη 58).

31 Εν προκειμένω όμως επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο σκοπός της προστασίας της δημόσιας υγείας μπορεί πρόσφορα να επιδιωχθεί με αυξημένη φορολογία των προϊόντων των επεξεργασμένων καπνών που θα διαφύλασσε την αρχή του ελεύθερου καθορισμού των τιμών.

32 Πράγματι, η δυνατότητα των καπνοβιομηχάνων και των εισαγωγέων να μη μετακυλίουν τις αυξήσεις των ειδικών φόρων που πλήττουν τα προϊόντα τους περιορίζεται, εν πάση περιπτώσει, από το περιθώριο κέρδους τους, οπότε οι αυξήσεις ειδικών φόρων αργά ή γρήγορα μετακυλίονται στις τιμές λιανικής πωλήσεως.

33 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Ελληνική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ νομοθετικές διατάξεις οι οποίες προβλέπουν τον καθορισμό δι' υπουργικών αποφάσεων κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9 της οδηγίας 95/59.

Επί των δικαστικών εξόδων

34 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή διατύπωσε σχετικό αίτημα και η Ελληνική Δημοκρατία ηττήθηκε, επιβάλλεται να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Η Ελληνική Δημοκρατία, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ νομοθετικές διατάξεις οι οποίες προβλέπουν τον καθορισμό δι' υπουργικών αποφάσεων κατώτατων τιμών λιανικής πωλήσεως των επεξεργασμένων καπνών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 9 της οδηγίας 95/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1995, περί των φόρων, πλην των φόρων κύκλου εργασιών, οι οποίοι επιβαρύνουν την κατανάλωση των επεξεργασμένων καπνών.**

2) **Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.**

Puissochet Schintgen Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Οκτωβρίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

C. Gulmann